חלב פוטר אינה ביניהם. פסק ר"ת דחלב אינו פוטר דלקמן בפרקין (דף כד.) מסקינן כרשב"ג דאמר בלוקח בהמה מעיבר מעובר כוכבים דפטורה מן הבכורה דלא מרחמא אלא מ"כ ילדה אבל מעשה חלב לחוד לא מיפטרא אי לאו דאיכא ולד בהדה דחזינא דמרחמא ליה ומינקינא ומתוך כך מדקדק ר"ת דהכי הלכתא דחיישינן למעוטא היכא דאיכא חזקה בהדה כי סכא שהיא בחזקת שלא ילדה ואפילו לא קיימא לן כרבי מאיר דמטהר בהיא דרוב תינוקות מטפחים (גלה דף יח:) מעשה סמוך מיעוטא לחזקה להחמיר מיהא חיישינן ואע"ג דבפ"ק דחולין (דף יח:) משמע דאין הלכה כר"מ אפילו להחמיר דקאמר לר"מ דחיישינן למיעוטא היכי בארא משמע דאין הלכה כן דלא קאמר היכי אלא בארא מכל מקום היכא דחזקה מסייעתא חיישינן והכא איכא חזקה דהעמד בהמה בחזקת שלא ילדה וסמוך מיעוטא דחולבות ואע"פ שאינן יולדות לחזקה והא דאמרינן פ"ק דחולין (דף ג:) דרוב מלויין אצל שמיטה מומחין הן ולא אמרינן סמוך מיעוטא דאין מומחין לחזקה דבהמה בחזקת איסור עומדת עד שלא נשחטה ההוא רובא מלוי הוא ושכיח טובא בענין שמלינו ברים ניטין (דף ב:) ואפילו לר"מ דחיים למיעוט' סתם ספרי דדייני מוגמר גמירי והמיעוט לא שכיח ולא חיים ליה ר"מ כדאמרינן ברים בעוד כותים (כלה דף נב.) וכן י"ל בהיא דיבמות (דף קכח:) דמיס שאין להם סוף דלדיבוד אשתו מותרת ולא אמרינן סמוך מיעוטא דנמלטים לחזקת אשת איש ט) ומה שהמירו שם לכתחלה משום חומרא דאשת איש וגוסס כמי לא אזלינן ביה בתר רובא להעיד עליו להשיא את אשתו י) וגם באחרא דרובא מסבלי והדר מקדשי ומיעוטא מקדשי והדר מסבלי דאיכא רובא וחזקה להסירה חיישינן למיעוטא להחמיר לפי גירסת רביו חננאל בקדושין בפרק שני (דף נ:) ויש לתמוה אהא דפריך הכא לר' יהושע דאמר חלב אינו פוטר מהא דת"ר יהושע ביבמות (דף קיט.) ילתה מליחה אינה חוששת כדמפרש דלא חיים למיעוטא דזכריס ודוחק מתוך כך לומר איסוף ומאי יא) קשה בהיא דיבמות ליכא חזקה בהדי מיעוטא דחולבות איכא חזקה ולפיכך חיים ועל כרחין מתניתין דהתם כמי מוכחא דים חילוק דרישא דלא תנשא ולא תתייבם כו' מפרש התם מטעם סמוך מיעוטא לחזקה ולא פליג עליה ר' יהושע דאין לומר דפליג בסיפא וה"ה ברישא דאדרבה הוא ליה לאסמוטינן דפליג ברישא ואע"ג דאיכא חזקה וכ"ש בסיפא וי"ל יב) כיון דמסכח ברייתא ליפכא לא חש מלתרץ מיהו תימה לאמאי דמפיך כ"ש דתקשי לן דכאן א"ל יהושע חלב פוטר אלמא לא חיים למיעוטא ואע"ג דאיכא חזקה בהדה ובהיא דיבמות משמע דלא פליג ר' יהושע אלא בסיפא אבל ברישא מודה ואי הוה אמרינן דלא חשיב מיעוטא דאיכא חזקה בהדה מה שהיא בחזקת שלא ילדה שהעמד ולד בחזקת שאינו קדוש בבכורה יג) שהוא במעי אמו אי הוה אתי שפיר דלא דריך לומר איסוף אבל קשה דא"כ ר"ש בן גמליאל דסבר חלב אינו פוטר אלמא חיים למיעוטא ואע"ג דאיכא חזקה בהדה ובריס כל הגלמים (ע"ז דף מ:) משמע דלא חיים למיעוטא ולא גזר אחר מקומות אחרו אותו מקום כדגזר ר"מ מעטא דחיים למיעוטא דלמפרס בההוא פרקא ובפ"ק דחולין (דף ה:) מו) דר' יוחנן אבל משחיטת כותי ולא חיים למיעוטא התחוטים כדקאמר ר"מ התם גבי יינם אע"ג דאיכא חזקה בהדה דלא נשחטה וי"ל דאיכא סתמי טובא דלא מז) חיישינן למיעוטא ועוד דהתם סתם ואח"כ מחלוקת ברים כל הגלמים פלוגתא דר"מ ורבנן אבל עוד ק' דלקמן (דף כד.) משמע דר' יוחנן אית ליה הלכה כר"ש בן גמליאל דאלה חזיר כרוך אחר רחל ויש לתרץ דאין להחזיק כל הכותים כרשעים אלא יז) לרשע בן ר' עקיבא לדבי ועוד קשה דבפ' עשרה יוחסין (קדושין דף פ.) גבי רוב תינוקות מטפחים משמע דר' יוחנן סבר כרבנן דקתני שני דברים אין בהם דעת לישאל ועשאום תכמים כמו שיש בהן דעת לישאל ומיהו מינו למימר דלעולם יח) [ג] כדאמר דמילתיה דר"ש בן גמליאל יט) סבר ר' יוחנן כוותיה בהיא דמשמע [ג] דמדפסיר מעטא דלא מרחמא לתרוץ אלא"כ ילדה כ) ונפקא מינה היכא דחזינן דהוה לה חלב קודם לידה [אם אח"כ לא תיטוה מניקה] דהיינו לא מיפטרא מעטא חלב אי לאו טעמא דלא מרחמא ולפי זה אפסר [ד] דהוי רבן שמעון בן גמליאל סבר חלב פוטר ואין בין ר' עקיבא לרבי ישמעאל . לגמריה דלתרוייהו הוי פסק היכא דלא ידיע : חלב פוטר איכא ביניהו. אם חולבת הוא בתוך שנתה. ר' עקיבא אמר. כל שידוע שביכרה ודאי ליה דזעירי. אבל סבר פרות מלי מסנפת ומתעברת קודם השלמת ל' יוולדת בתוך שנתה : לסבריה . דאמר יולדת בתוך שנתה : אמריגן יולדת לסקים עין קודם השלמת ח' חדשים מיום ליום : למגריה . דלא אמר בתוך שנתה : לא אמרינן מקצת היום . של יום ל' דסוף מינוף כבולו כלומר דכבר שלמו ימי מינוף ובו ביום יכולה להתעבר ותלד ביום אחרון של שנתה אלא בעינן ל' של מינוף שלמים מעת לעת ואינה יולדת אלא בתחילת שנה שניה. ולסבריה אמרינן מקצת היום כבולו : מאי איכא בין ר' עקיבא לרבי ישמעאל . לגמריה דלתרוייהו הוי פסק היכא דלא ידיע : חלב פוטר איכא ביניהו. אם חולבת הוא בתוך שנתה. ר' עקיבא אמר. כל שידוע שביכרה

לגמריה לא אמרינן יולדת למקוטעין . הלכך לא נקט סוף שנה : לסבריה אמרינן. דלא גמר בהמה "מאשה מקצת יום אחרון של חדש חמישי לעבודה כבולה ויולדת בו ביום הלכך אפילו אית לן דזעירי ונתעברה במרחמון יולדת ביום אחרון של אדר דהוי שנתה **מקצת יום** . שגמר חדש חמישי לו של מיטוף: ה"ג לגמריה לא אמרינן מקצת היום כבולו : **מאי איכא בין ר' עקיבא לר' יהושע.** דבגלגר מהכי מי ילדה : **חלב פוטר** . אם חולבת אפילו בתוך שנתה לו שנולדה בבית ישראל(ג) לא ראיה יולדת עד לאחר שנתה והרי היא חולבת: **ר' יהושע סבר מינוף פוטר.** ולא חלב: **הייתה לה חמותה.** אשה שהלכה היא ובעלה למדינת הים ומת בעלה בלא בנים ואת אין לו ויש לה חמותה במקומה שילאת משם : **אינה חוששת.** שמא טולד בן לחמיה והויא זקוקה ליבם : **יצאה מליאה.** שהיתה חמותה מעוברת כשילאה זו משם חוששת : **ומחצה נקיבות.** שאינה זוקקת לייבום: **אצל איפוך.** תרגמתא דר' יהושע סבר מינוף פוטר והוא הדין לחלב ואתא ר' עקיבא למימר כל שידוע שביכרה ואפילו על ידי מינוף אין כאן לכהן כו' ספק ואפילו חולבת : **וסתנייא.** בניחותא : ז) **גדייה.** נקט משום דדרכה לילד וולדות הרבה בעיבור אחד : **אני ראיתי גדייה שעישרה בתוך שנתה.** כלומר בתוך אותה שנה שילדה הבעל בעות חזרו הבעות וילדו עד שנכנסו כולן לדיר להתעשר באותה שנה הן ובעותיהם ולקמן בעי מאי נפקא מיניה (ג) לח"ק : לימא

לגמריה לא אמרינן יולדת למקוטעין ואיבעית אימא לא אמרינן יולדת(ח)* ט) והכא במקצת היום כבולו קמיפלגי כ) לסבריה אמרינן *מקצת היום כבולו לגמריה לא אמרינן מקצת היום כבולו : אמר ר' עקיבא אני לא באתי לידי מדה זו אלא כל שידוע בו : מאי איכא בין ר' עקיבא לר' יהושע אמר ר' חנינא מסורא חלב פוטר איכא בינייהו ר' עקיבא "סבר חלב פוטר הלך אחר רוב בהמות ורוב בהמות אין חולבות אלא אם כן יולדות ג) ור' יהושע סבר הא איכא מיעוטא דחולבות אע"פ שאין יולדות ומי חייש ר' יהושע למיעוט והתנן *"היתה לה "חמותה אינה חוששת יצאה מליאה חוששת ר' יהושע אומר אינה חוששת ואמרינן מאי טעמא דר' יהושע קסבר רוב מעוברות יולדות ומיעוט מפילות יוכל היולדות מחצה זכרים ומחצה נקבות סמוך מיעוטא דמפילות למחצה דנקבות והוו להו זכרים מיעוטא ולמיעוטא לא חיישינן אלא איפוך ז) והתניא חלב פוטר דברי ר' יהושע רבי עקיבא אומר חלב אינו פוטר ת"ר* "גדייה שילדה שלש בנות וכל בנותיה ילדו שלש שלש כולן נבנסות לדיר להתעשר א"ר שמעון אני ראיתי ח) שעישרה בתוך שנתה למה לי למיתני שלש שלש תוליד חד מינייהו תלת ואינך תרתי תרתי איידי דאיכא חדא דלא סגיא בלא שלש תנא כולהו דילדו שלש שלש ולמה לי למיתני שלש כלל לילדו כולהו תרתי ותיהדר איהי ותוליד בהדיהן לימא

[אם איתה חמות]

[תוספתא פ"ו]

לדבריו כיון דחולבת פטורה דהייתו ידוע דאינו חולבת אלא א"כ ילדה : ור' יהושע . דחייש לפינוף דהייתו מעיקרא דמינוף חייש נמי למיעוטא דחולבות אע"ג דלא ילדה והייבת בבכורה : הותה לה חמות . בתרגום הים . לאשה שהלך בעלה וצרתה למדינת הים אינה חוששת שמא ילדה בן ויוקיקה לו : אבל יצאה מלאה . כלומר מעוברת חוששת ור' יהושע אומר אינו חוששת ותיגמא : אלא איפוך . ר' יהושע אמר חלב פוטר כי היכי דפטר מינוף : רבי עקיבא אומר לא פטר . אלא כל שידוע שוראי ביכרה ולא קשיא הא דרבי יהושע אדרבי יהושע : ותתניא . סיעמא : גדייה שילדה ג' בנות . בבת אחת ילדה ג' ב' . בהשלמת שנתן : כולן נבנסות לדיר . ביחד להתעשר חוץ מן הגדייה . לאיכי קבני כולן נבנסות לדיר משום דאמרינן לקמן דאין מעשרין משל אשתקד על של שנה זו : אני ראיתי . הגדייה שעישרה בתוך : בתוך שנתה . שבאותה משנותיה נולדו ולא משתכח דהייתו הבנות וולדיהן בשנה אחת אלא בשנה מעוברת להעשר בנות . כגון שהיא ילדה בתחילת שנה ובנותיה בסוף שנתן : ותיהדר איהי . הגדייה ותוליד בהדיהן ו' בן הבנות

מקצת הם ד' ומה"ד מקצת יום אחרון של נמר חדש חמישי לעיבוכה לו של מינוף ויולדת בו ביום הם ד' ומה"ד ס"ג לגמריה לא וכו' כבולו הלכך אפילו אית ליה וכו' שנתה הם ד' ומה"ד מאי איכא ס"ק

מקוטעין ס"ק

[סמיים ה. וש"נ]

י נ מיי' פ"ד מהלכות בכורות הל' י עוש"ע י"ד סי' שטו סעיף ז :

יא ד מיי' שם פ"ז הל' ז:

יבמות קיט.

הגהות הב"ח

(ח) גמ' יולדת למקוטעין והכא במקצת : (ט) רש"י ד"ה חלב וכו' ולא : (י) ד"ה אני ראיתי וכו' מאי נפקא מיניה כיון ר"ש לח"ק :

שיטה מקובצת

(א) יולדת למקוטעין והכא : (ב) קמפלגי לגמריה לא אמרינן מקצת היום כבולו לסבריה אמרינן מקצת היום כבולו : (ג) יולדות והא מדקא חלבה מילד ילדה ורבי יהושע סבר חיישינן למיעוטא ועל תיבות דחולבות אע"פ שאינן יולדות נרשם עליהם קו להורות כי לפ"ד ראוי למחקו : (ד) איפוך אימא רבי יהושע סבר דלך אחר רוב בהמות ורוב בהמות אינן חולבות אא"כ יולדות והא מדקא חלבה מילד ילדה ור"ע סבר חיישינן למיעוטא והתניא : (ה) ראיתי גדיה שעישרה בתוך שנתה ולמה לי : (ו) מר"ה גדיה עד ד"ה והתניא בדף כ"א ע"א אינו מפי' רש"י והוא מקצת מפי' הרגמ"ה ומקצת מפי' רש"ו ואין אדם יכול לעמוד עליו : (ז) מיניה בין ר"ש לח"ק : (ח) האפילו לרבי מאיר אות ו' נמחק : (ט) אישו משום דמיעוט דנמלטים לא שכיח : (י) אשתו משום דסמכינן מיעוט דחיים לחזקת אשת איש וגם : (יא) ומאי קושיא בההיא : יב) דכיון דאשכח ברייתא : יג) בבכורה שהיה חולין במעי אמו והך חזקה עדיפא מפי דאיכא בהדה חזקת סמנן דלא מפקא ליה מיד הבעלים אז : יד) כר"מ דאמרינן לר' יוחנן למעוטי מוריים ובבינות בית : טו) דחולין אמרינן דדבי יוחנן : טז) דלא חיישי למיעוטא : יז) אלא הרשע לבדו : יח) דלעולם כדקאי דמילתיה : יט) גמליאל לא סבר : כ) ילדה מכלל דחלב אינו פוטר אלא בעיקר מילתיה הוא דפסק כוותיה דלא מרחמא אא"כ ילדה ונפקא : כא) דפסקינן לקמן הלכה : כב) דרשב"ג אדרשב"ג דאמר : כג) ומשרש בפ' ר' אליעזר דמילת ותיבות אם לאו כלומר נמחק : כד) לחקל בערוה ועוד כו' המיקל באבל וגם בלא שהה ח' ימים בבהמה הטמוטין כו"ש :

הגהות צ"ק [א] דאיש לא הלכה כפסק [ב] בעיקר מילתיה [ג] דפטר [ד] דרשב"ג סובר חלב [ה] כפ' ר"ח אם לא סבא אפילו [ו] דקיל כרבנן דלא חייבי למיעוטא [ז] דרבנן

רבינו גרשום

לימא קסבר מטנפת כו' כתוך שנתה . כלומר כתוך שנתה לטיופה אבל הלי כתוך שנתה דלעיל גבי פלוגתא דרבי שמעאל ורבי יהושע לא הוי אלא כתוך שנתה לידה שהיא עצמה טולה כדפריסית ברים ד] אלכתא : **איכא ביניייהו הא דזעירי.** וקמיירי כגון שטיפחו הבעת ביום אחרון של שבת חדשים לילדתן ולא ביום תחלת חדש שביני דהשתא כי יהבת ה] *ל' דטיופו וה' חדשים דטיבור נמצא דילדו ביום אחרון של שנתן וכנכסות הן ובטוחן לדיר להתעבר דבשנה אחת טולו : **ורבי שמעון לית ליה דזעירי.** ולהכי קאמר שטיפרה כתוך שנתה כלומר (ב) יום או יומים או עשרה ימים כתוך שנה שטולדו שלא שיבכו לילד עד יום אחרון של שנתן אע"פ שטיפחו לסוף שנה : פי' אחר אני ראיתי גדייה שטיפרה בתוך שנתה כלומר בתוך אותה שנה שהיא עצמה טולדה כילד דלאחר שהיה לה חדש נתעברה וילדה לסוף ה' חדשים שלשה הבעות הבעות ונתעברו לסוף חדשן וילדו לסוף ה' חדשים הרי שנה לימא קסבר מטנפת ומכו' כתוך שנתה כלומר כתוך השנה שהיא עצמה טולדה דמה שילדה לסוף שנה הוי כטיוף ולהכי איהו יולדת עוד עד חדש או עד חדשיים בשנה שניה וה"ק מייתי כגון שטיפרה כתוך שנתה שטולדה כר' שמעון ולקמן מפרש במאי פליגי והאי כתוך שנתה מפרשים ההוא דלעיל גבי פלוגתא דרבי יהושע ורבי יהושע דלמריגן ברים הלכתא במטנפת וכו' קמיפלגי : **ת"ק לית ליה דזעירי.** אין לך טיוף גדול מלידה ולהכי לא מצית היא למיהדר וליילודי בתוך שנתה עד לאחר יום או יומים ורבי שמעון דלא נחית להכי סבר דמשכחת לה דהדרא וילדה בתוך שנתה דליית ליה הא דזעירי והשתא מצינן למימר דת"ק סבר דאפילו יולדת מוזרת ויולדת בתוך שנתה דהאי בתוך מפרשים לעיל ברים פירקין דלאו תוך ממש (ג) דזקא אלא בתוך יום או יומים לשון זה אינו עיקר דאיכא פירכא למאן דדייק ביה דבעות היכי משכחת להו דילדו בתוך שנתן כגון שטיבורו ביום אלשים לילדתן וילדו לאחר ה' חדשים ביום אחרון אי הכי נמי משכחת לה דהיכדר* ותלד בתוך שנתה : ו) **ותניא.** בכיוחתא : ז)*) **גדייה שלש בעות.** בכרים אחד וכל בעותיה ילדו שלש שלש להכי נקט שלש לשון נקבה דאי הוו זכרים לא הוו מתעברי דאיכא ג' בכורות ותו לא פייני עבר : **כולן** ח) **נכנסים לדיר להתעבר יחד .** דכולן יכולין להיות טולדין מאלול לאלול הבלם בעות ותשע בעותיהן דאי לא הוו טולדים בשנה אחת לא הוו מיעברי אהדדי דבאחד באלול דאם השנה למעבר ט) ואין מלטרפין אותן שטולדו לאחר אלול כדמפרש בפרק מעבר בהמה (נקמן דף מז:) והנך (ל) יכולין להיות י) *בעות שלה בשנה אחת כגון שטולדו הבעות בחצי באלול ונתעברו לשון שנה חדשים שילדה ל' ולא יכלה לילד בתוך שנתה אלא בשנה שניה ובריתה משמע דמיירי בתוך שנתן : אם תמצא לומר מטנפת חוזרת . כלומר דלא מיטנפה כל ל' שלימים יולדת ודאי בתחלת שנה אינה חוזרת ויולדת בתוך שנתה הילכך צריך שיאמר וכל בנות ילדו ג' : מאי איכא בין תנא קמא לר' שמעון . שיניתן שון שאין הזקנה מתעשרת עמהן : תנא קמא אית ליה דזעירי והני ג' בנות שיטפו בתחלת חדש שביעי לילדתן ומיטנפו ל' יום שלימין ולא מצי ילדי בתוך שנתן ודאי לית ליה דזעירי אלא מיטנפו פחות מל' וילדו בתוך שנתן ולתנא קמא אינה יולדת לטקוטעי' לחכי לא אמר בתוך שנה : ואית דמפרש ר' שמעון דאמר אני ראיתי גדייה (בשעושה) [שעישרה] בתוך שנתה קסבר דהגדייה והבנות בנות שנה אחת הן ונכנסות עמהן להתעשר כגון שנולדה גדייה בר"ח אלול ולסוף ל' יום נתעברה ולסוף שבט ילדה ל' בנות ולסוף ל' יום בר"ח ניסן נתעברו אותן ג' בנות ולסוף אב ילדו בג' בנות הוו לה שיתא וג' אמהות והזקנה הרי ו' כולן בנות שנה אחת ומתעשרין בנות שנתן : ולא מיסתבר הכי הדא דקשיא מאן דאמר מאי איכא בין תנא קמא לר' שמעון דהא קא חזיין דר' שמעון בעי זקנה בהדייהו ותנא קמא לא בעי . ועוד קשיא לי שטעתא דלעיל סברי דר' יהושע : כולי עלמא אמרינן מקצת היום כולו . ודאי יולדות בתוך שנתן : ובמחוסר זמן פחות מה' יום

לימא קסבר מטנפת אינה חוזרת ויולדת בתוך שנתה אם תימצי לומר מטנפת חוזרת ויולדת בתוך שנתה יולדת ודאי אינה חוזרת ויולדת בתוך שנתה : אמר רבי שמעון אני ראיתי גדייה כו' : מאי איכא בין תנא קמא לרבי שמעון *איכא ביניהו דזעירי ה] תנא קמא אית ליה דזעירי ור' שמעון לית ליה דזעירי ואיבעית אימא דכולי עלמא אית להו דזעירי והכא ביולדת למקוטעין קא מיפלגי ו] לתנא קמא אינה יולדת למקוטעין לרבי שמעון יולדת ואיבעית אימא דכולי עלמא אינה יולדת למקוטעין והכא במקצת היום ככולו קמיפלגי לתנא קמא לא אמרינן מקצת היום ככולו לרבי שמעון אמרי' *מקצת היום ככולו ואב"א דב"ע אמרינן מקצת היום ככולו והכא במחוסר זמן נכנס לדיר להתעשר קמיפלגי ז] והתניא

בסייף הרגו וזה אומר באריכין הרגו דאין זה נכון אע"ג דאי לא שייליגן להו הוה הרגו ולא תייסינן דדילמא אי שייליגן מיניייהו הוי מכתפי אהדדי ומיהו אין זה קושיא לחוסבו כלא איפסר דאיפסר כגון שנתגלה קרום של מוח ורחוהו עדיין שלם ובמוקין דתסכינן ליה לא איפסר לפי שדוחק להעמיד בו הפסוק ומאן דפטר סבר שבקיה לקרא דתמיך ומוקיש אמפשיה : **לימא** קסבר מטנפת אינה חוזרת ויולדת תוך שנתה . וכל שכן זו שילדה וולדות גמורים ובתוך שנתה ללו דוקא אלא גם אחר שנתה מעט דהא לאו באותה שנה טולדה הגדייה שאם כן תתעבר עם בעותיה ותצא קמא לא תסיב לה אלא לומר בת שנתה יום אחר שנתה ופירש בקונטרס דהוי כר' שמעאל ובדיפא מרבי שמעאל והדין עמו יז] דהא לרבי שמעאל חוזרת ויולדת ביום אלשים של שנה שניה דהא אית ליה מכאן ואילך ספק יח] והקשה בקונטרס כיון דאיתה נכנסת עמהן לוקמה כגון שטולדה היא בניסן וילדה לה באלול דאפשר לה לחזור לילד עם בעותיה קודם אלול הבא ולא דק בגייניה דהא במסוך דתמיך דתנא קמא אית ליה דזעירי והוא הדין שאין בהמה מתעברת אחר שטולדה בפחות מאלשים יום א"כ לדיר שלשים יום לבד מה' חדשי העיבור והוה ליה למימר שטולדה יפ] *בכ"ה באדר :

תנא קמא אית ליה דזעירי . גם כאן פי' בקונטרס דימי עיבורה ה' חדשים שלמים ממעט שטולה לומר של שלשים יום כמו כ] שפירשנו לעיל ולא אפשר לומר כן כלל ולמאי דמוקי פלוגתייהו במקצת היום ככולו לדיר *למעט הכל מאחד באלול של שנה זו לאחד באלול של שנה הבאה לשנת הלבנה דאחד באלול לאחד שטולד למעבר בהמה ולא משכחת לה בשום ענין אלא אם כן היו חדשי העיבור כפי חדשי הלבנה והשתא לתנא קמא לא אמרינן מקצת היום ככולו וכשטולדה באחד באלול לא כא] קבלה זכר עד מלאת שלשים יום שטולדה דיין דאמר זעירי אין טיוף פחות מל' יום כל שכן *בתה והשתא שלמי אינהו ל' יום ביום ב' של תשרי דבעינן ל' יום מעת לעת כיון דאין מקצת היום ככולו ואלול אסר הוא ובו ביום אפסר כב] להתעבר וה' חדשים של עיבור שלמי יום שני של אדר ובו ביום ילדה אשה שלשים יום מעת לעת לבנותיה קודם שיקבלו זכר ויכלו ביום שלישי של ניסן ובו ביום נתעברו ונמלא שכלו ה' חדשי עיבורן ביום שלישי של אלול ובו ביום ילדו ורבי שמעון סבר דאמרי' מקצת היום ככולו וכלים שלשים יום ביום אחד של תשרי ובו ביום נתעברה ונמלא שכלו ה' חדשי העיבור ביום אחרון של שבט דמקצת היום ככולו ובו ביום ילדה אשה שלשים יום לבנותה ויכלו ביום אחרון של אדר שהוא אסר ובו ביום נתעברו ונמלא שכלים בכ"ט באב ה' חדשי העיבור ואין לתמוה על פירש דחדשי העיבור של בהמה דקה לפי חדשי הלבנה דה"ל אשכחן דיבורן לפי שנת הלבנה דקאמר ת"ל אימתי עלה עליה זכר ת"ל ביום פלן ומשיב ת"ל בעיתו היא בנו אמר תנא על ימות החמה ואח"כ אמר שם כו) וכל מילתיה דרבי יהושע פליג דאמר רבי יהושע בן לוי בקרום ג) של בית כז] רבי ממנה שוורים

*) שייך לעיל

והתניא

ח) מעכבתא והיא בעיא מילד ואמרת נמי ל"ק ב) הסותמת היום פותחת ומו' והמוסמס ל"ק ג) של בית ל"ק

לכולן דהוליד בשנה אחת שתהא הזקנה נכנסת עמהן לדיר הילכך בכל כמה דמצי לקרוביה בהו מקרבינן : מאי ביניייהו לכומר פלוגתייהו הוו במאי: דזעירי כיון דלא קבלה זכר כל ל' שאחר המינוף אז אחר לידה ב"ש בתחה אינה מקבלת זכר עד מלאת לה ל' יום ואי עיבורה ל' יום שלימים הרי ששה וכן לבנותיה הרי י"ב חדש שלימים ויולדה למחר : אית ליה דזעירי וכן הבת מתעברת תוך חדשה מקצת היום של נמר חודש המינוף . ה"נ ואי בעית אימא דס"ע מקצת היום ככולו והכא במחוסר זמן וכו' ת"ק דלא תנא תוך סבר אע"ג דאפשר לה להוליד תוך שנתן דבימים אחרון של שנה נולדה מ"מ מחוסרים זמן הן עד ז' ימים ור"ש סבר מחוסר זמן מתעשרי והתניא בניחותא וכו' כן נמצא בכל הספרים כ"ש שבידי וזה הנוסח של התוס' בפירוש רש"ל ז"ל : מ] כולן נכנסות לדיר להתעשר בנותיה ובנותיהן יחד : ט] למעשר בהמה ואין כו' שנולדו קודם אלול עם אותן שנולדו לאחר אלול : י] להיות בני שנה אחת : יא] אלול שעשרה תוך שנתה והיא נכנסת עמהן דתוך שנתה ילד, היא ובנותיה הם ד"ה ומה"ד ולמה לי למתני ג' כלל בלידת הבנות הם ד"ה מתיבת ולמה עד סוף העמוד מוקף

בחצי לבנה כי אינו מפי' רש"י : יב] דזעירי. ובקונטרס פי' כגון שטנפה הבנים לסוף ששה לילדתן בתחלת חדש שביעי ולת"ק דלא נקט לישנא דתוך אית ליה דזעירי דתו לא מקבלה זכר עד ראש חדש שמיני וימי עיבורן ה' חדשים כלאים אשתכח דלא ילדו עד יום אחד בשנה שניה ומשכחת לה דאפ"ה נכנסות יחד לדיר האמהות והבנות דוקא עם הזקנה כגון שהיתה בת שבעה ובנות שבעה שלהן עדיין ר"ח אב הוא ור"ש דנקט תוך שנתה ממש לית ליה דזעירי ומקצת היום ככולו ומשכחת שפיר שהבנות ובנות הבנות תעשרו אבל אין רצה לומר שעשרה עמהן הנדייה אלא ה"פ שעשרה שצא מפנה מתעשרין תוך שנתה אפילו בשנה פשוטה ולהכי לא משכחת לה לפי שיטת הקונטרס ופי' התוס' עיקר: יג] בריא יבא לשותפו:יד] דחשיב כלאי: טו] נקב רוח אלא דלא רצה דהשאר במתקן: טז] חשיב לה לא אפשר כו' אלא אומר ר"ת דכשהיו : יז] עמו דלר' ישמעאל תיבת דהא ל"ש : יח] ספק ואפילו ביום ראשון של שנה שניה : יט] בכ"ח באדר : כ] שפי' נמי לעיל : כא] לא מקבלה זכר כי משנולדה דכיון : כב] אפשר לה להתעבר וה' חדשי העיבור שלמי ביום שני של אדר : כג] חדש עיבורה לפי : כד] המרתי מעברא והיא בעיא מילד בעיא מעברתא שלא : כה] כן הפותחת אינה : כו] תיבת וכל נמחק : כז] בית מלכות היתה עוברת והרביעי בית רבי :

להתעשר

יבוא ל"ק

מהרא מהם מעולם ל"ק

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה איכא וכו' כי יהבת להו אלאים לטיופו : (ב) ד"ה וכו' שמעון וכו' כלומר עדיין היה יום או יומים : (ג) ד"ה ת"ק לית ליה וכו' ומפם הוא דוקא וכו' ולשון וכו' מי סבי דגייה נמי מסכתת וכו' כתוך שנתה הס"ד ותמ"ל מ"ס בגייה מולדה שלא בשנה ד"ה ותניא בניחותא ממקן : (ד) ד"ה כולן נכנסים וכו' ומכך בנות שנה אחת יכולין להיות טולדין בשנה אחת כגון : (ה) ד"ה לימא מי' דס"ד דמטנפת : (ו) ד"ה ומאני וכו' כשילדה ולא איכה חוזרת ויולדת בכרי : (ז) ד"ה איכא וכו' טולדו הס"ד ותמ"ל מ"ה מתוקי :

שיטה מקובצת

(א) דזעירי דאמר זעירי אין טיוף פחות משלשי' יום תנא קמא סבר אינה יולדת למקוטעין ור' שמעון סבר אמרינן : ג) קמיפלגי ת"ק סבר אינו נכנס לדיר להתעש' ור"ש סבר נכנס לדיר להתעשר והתניא : ד) בריש שמעתא הס"ד: ה) הבת לרב ל"ו: ו) תיבות והתניא בניחותא נמחק: ז) גדייה וכו' דוקא נקט גדייה לאשמעינן דאפי' בהרה להתעבר בכל יכולת אי אפשר לה ליכנס עם בנות בנותיה להתעשר דאין היא ובנותיה יולדות תוך שנתה עד יום א' בשנה שנייה בדלקמן ודאי דנקט ג' בכל בנותי' כיון דאיכא חדא דלא סני בלא שלש נקט שלש בכולהו כדלקמן ממנפת אינה חוזרת ויולדת בתוך שנתה וכ"ש זו שילדה ולדות גמורים . בתוך שנתה לאו דוקא דהא לאו בתוך שנתה ממש היא שאלמלא כן אף היא תצטרף אלא בתוך שנתה יום שאחר שנתה וכו' ישמעאל ועדיפא מדרבי ישמעאל ואי קשיא כיון דאינה נכנסת עמהם לוקמא כגון שנולדה היא בניסן וילדה באלול דאפשר לה לחזור ולילד עם בנותיה קודם אלול הבא וליתני וכל בנותיה ילדו תרתי תרתי לאו פרכא היא מדנקט ת"ק גדייה ולא נקיט עז לאפוקי מדר"ש אתא לאשמועינן אע"ג דסתרבין להו לגבי הדדי אי אפשר

(ב) מיפלגי ת"ק סבר אינה יולדת למקוטעין ור' שמעון סבר אמרינן : ד) ר"ה ת"ק לית ליה וכו' ומפם הוא דוקא וכו' ולשון וכו' מי סבי דגייה נמי מסכתת וכו' כתוך שנתה הס"ד ותמ"ל מ"ס בגייה מולדה שלא בשנה ד"ה ותניא בניחותא ממקן : (ה) ד"ה כולן נכנסים וכו' ומכך בנות שנה אחת יכולין להיות טולדין בשנה אחת כגון : (ו) ד"ה לימא מי' דס"ד דמטנפת : (ז) ד"ה ומאני וכו' כשילדה ולא איכה חוזרת ויולדת בכרי : (ח) ד"ה איכא וכו' טולדו הס"ד ותמ"ל מ"ה מתוקי :

רבינו גרשום

הבנות והאי מחות : לימא מדלא תנא הכי ותיהדר איהי אלא וכל בנותיה ילדו שלש ש"מ קסבר מטנפת שלש וכו' האם ודאי מיטנפה לסוף ל' חדשים שילדה ל' יום ולא יכלה לילד בתוך שנתה אלא בשנה שניה ובריתה משמע דמיירי בתוך שנתן : אם תמצא לומר מטנפת חוזרת . כלומר דלא מיטנפה כל ל' שלימים יולדת ודאי בתחלת שנה אינה חוזרת ויולדת בתוך שנתה הילכך צריך שיאמר וכל בנות ילדו ג' : מאי איכא בין תנא קמא לר' שמעון . שיניתן שון שאין הזקנה מתעשרת עמהן : תנא קמא אית ליה דזעירי והני ג' בנות שיטפו בתחלת חדש שביעי לילדתן ומיטנפו ל' יום שלימין ולא מצי ילדי בתוך שנתן ודאי לית ליה דזעירי אלא מיטנפו פחות מל' וילדו בתוך שנתן ולתנא קמא אינה יולדת לטקוטעי' לחכי לא אמר בתוך שנה : ואית דמפרש ר' שמעון דאמר אני ראיתי גדייה (בשעושה) [שעישרה] בתוך שנתה קסבר דהגדייה והבנות בנות שנה אחת הן ונכנסות עמהן להתעשר כגון שנולדה גדייה בר"ח אלול ולסוף ל' יום נתעברה ולסוף שבט ילדה ל' בנות ולסוף ל' יום בר"ח ניסן נתעברו אותן ג' בנות ולסוף אב ילדו בג' בנות הוו לה שיתא וג' אמהות והזקנה הרי ו' כולן בנות שנה אחת ומתעשרין בנות שנתן : ולא מיסתבר הכי הדא דקשיא מאן דאמר מאי איכא בין תנא קמא לר' שמעון דהא קא חזיין דר' שמעון בעי זקנה בהדייהו ותנא קמא לא בעי . ועוד קשיא לי שטעתא דלעיל סברי דר' יהושע : כולי עלמא אמרינן מקצת היום כולו . ודאי יולדות בתוך שנתן : ובמחוסר זמן פחות מה' יום

(ח) מעכבתא והיא בעיא מילד ואמרת נמי ל"ק ב) הסותמת היום פותחת ומו' והמוסמס ל"ק ג) של בית ל"ק

לכולן דהוליד בשנה אחת שתהא הזקנה נכנסת עמהן לדיר הילכך בכל כמה דמצי לקרוביה בהו מקרבינן : מאי ביניייהו לכומר פלוגתייהו הוו במאי: דזעירי כיון דלא קבלה זכר כל ל' שאחר המינוף אז אחר לידה ב"ש בתחה אינה מקבלת זכר עד מלאת לה ל' יום ואי עיבורה ל' יום שלימים הרי ששה וכן לבנותיה הרי י"ב חדש שלימים ויולדה למחר : אית ליה דזעירי וכן הבת מתעברת תוך חדשה מקצת היום של נמר חודש המינוף . ה"נ ואי בעית אימא דס"ע מקצת היום ככולו והכא במחוסר זמן וכו' ת"ק דלא תנא תוך סבר אע"ג דאפשר לה להוליד תוך שנתן דבימים אחרון של שנה נולדה מ"מ מחוסרים זמן הן עד ז' ימים ור"ש סבר מחוסר זמן מתעשרי והתניא בניחותא וכו' כן נמצא בכל הספרים כ"ש שבידי וזה הנוסח של התוס' בפירוש רש"ל ז"ל : מ] כולן נכנסות לדיר להתעשר בנותיה ובנותיהן יחד : ט] למעשר בהמה ואין כו' שנולדו קודם אלול עם אותן שנולדו לאחר אלול : י] להיות בני שנה אחת : יא] אלול שעשרה תוך שנתה והיא נכנסת עמהן דתוך שנתה ילד, היא ובנותיה הם ד"ה ומה"ד ולמה לי למתני ג' כלל בלידת הבנות הם ד"ה מתיבת ולמה עד סוף העמוד מוקף

והתניא רבי שמעון בן יהודה אומר משום רבי שמעון *מחוסר זמן נכנס לדיר להתעשר ה) והרי הן כבכור מה בכור קדוש לפני זמנו וקרב לאחר זמנו אף מחוסר זמן קדוש לפני זמנו וקרב לאחר זמנו ואדיליף מבכור נליף מקדשים מסתברא מבכור הוה ליה למילף שכן גואל מום תמורת אכילה אדרבה מקדשים הוה ליה למילף שכן ו) זכר קדוש במתנות פשוט אלא רבי שמעון העברה העברה גמיר היכי דמי טינוף אמר ז) *רבא כדאמרי רעותא דצלתא אצר חיותא ושמואל אמר בעבועי דדמא *וצריך להראותו לחכם חכם מנא ידע אמר רב פפא רועה חכם אמר רב חסדא הרי אמרו *יצירת הוולד באשה ארבעים יום בעי רב חסדא *בבהמה בכמה אמר ליה רב פפא לאביי לאו היינו דזעירי דאמר *זעירי אין טינוף פחות משלשים יום *ההוא לקבל איתמר מצינו לוקח מעובד כוכבים לוקח מישראל מאי אמר רב בכור ודאי דאם איתא דבכרה אישתבוחי הוה מישתבח ליה ושמואל אמר בכור ספק סבר לשחיטה קא בעי ליה ורבי יוחנן אמר חולין ודאין מאי טעמא אם איתא דלא בכרה כיון דאיכא *איסורא אודועי הוה מודע ליה תניא כוותיה דרבי יוחנן דאמר חולין *אם לא הודיעו *הולך ושוחט ואינו נמנע *ימא תיהוי תיובתא דרב ושמואל התם במוכר תליא מילתא הכא בלוקח תליא מילתא : **מתני'** *רבי אליעזר בן יעקב אומר *בהמה גסה ששפעה חררתדם הרי זו תקבר ד) ופטורה מן הבכורה : **גמ'** *תני רבי חייא *אינה מטמאה לא במגע ולא במשא ומאחר דאינה מטמאה לא במגע ולא במשא אמאי תקבר

*ויש כח) ממט שילדו עכשיו פירום שילדו למקוטעין ויש מהן שילדו לאחר זמן ואח"כ כח) אומרים כאן בבהמה טמאה כאן בבהמה טהורה כלומר לא פליגי ופריך הא כתיב *הילעת עם לדת יעלי סלע תולל אילות תשמור תספור ירחים תמלאנה וידעת עת לדתנה ופירום תספור ירחים תמלאנה כג) דאיכא יולדת למקוטעין ומסני מיה טהורה כבהמה טמאה כלומר דאיכא יולדת למקוטעין אבל בהמה טהורה יולדת למקוטעין ובמעמאין כד) פלוגתא בבהמה טהורה : **אף** מחוסר זמן קדוש לפני זמנו . והא דאמר בתמורה פרק אלו קדשים (דף יח:) הרי מחוסר זמן דלא חזי ואמר רבי שמעון קדוש הייט במעשר בהמה כדמוכח הכא דפליגי ר' שמעון ורבנן אבל בשאר קדשים מודה לפילו ר' שמעון : **שכן** גואל מום כו' . הא דלא קאמר נמי ואין בחים מחולה לאחרן כשאר קדשים כה) משום דפלוגתא היא התם בגמרא תמורה (דף כא.) : **אכילה** . פירש בקונט' שנאכלין במומן בלא פדיון וקנא קשה הא כו) מכלל גואל הוא ונראה לפרש דמשומה אכילה משאר פסולי המוקדשין דאין נשחטין בחיטוניז כז) ונמכרים בחיטוניז ונשקלים בציבור ומדאוריתא הוא כדמשמע בפרק קמא דתמורה (ל' ח.) ובסוף חלק (סנהדרין ל' קיב:) גבי עיר הנדחת דממעטו בכור ומעשר מדכתיב בהמה מי שנאכל בתורת בהמתך יצאו בכור ומעשר שאין נאכלין בתורת בהמתך תצן כל פסולי המוקדשין נמכרין בחיטוניז חוץ מן הבכור ומעשר : **העברה** העברה כח) גמירי . ואף ע"ג דאיכא למילף נמי תחת תחת מקדשים ח) כדאמר בפ"ק (לעיל ל' יב.) כט) בהמה שיש בה מקצת סימנין הכא לענין קידוש שייך למילף עפי מהעברה דמשמע כל אשר יעבור תחת השבט לשון קידוש ט) : **אשתבוחי** משתבח ליה . פירש בקונטרס שבכר ביכרה ולא תסתכן בלידה עוד אבל עובד כוכבים אי נמי א"ל הכי אין בדבריו אמת ויש ללמוד מפירושו דעובד כוכבים אפילו מסיח לפי תומו אינו נאמן להלבשבים מקום לומר כן ועוד יש לפרש דאישתבוחי דהכא היינו שבכר נפטרה מן הבכורה לא) : **רבי** יוחנן אמר חולין ודאי . בהלכות גדולות פסק כר' יוחנן ובגילה (דף ז:) אמרי' רב ורבי יוחנן הלכה כרבי יוחנן ובפ' מי שהוציאוהו (עירובין ד' מז:) אמרינן שמואל ור' יוחנן הלכה כרבי יוחנן : **התם** במוכר תליא מילתא . שיודע המוכר בלוקח שקוכה לשחוט ועובר לג) בלאו דולפני עור אם אינו מודיעו דלוקח לא חיבני ליה לאסוקיה לדעתיה שמכר אמה או בתה : **הכא** בלוקח תליא מילתא . שעליו לחקור בבהמתו אם היא חייבת בבכורה : **בהמה** גסה ששפעה חרדת דם הרי זו תקבר . אע"פ דתנא בפרק בהמה המקשה (חולין דף עז.) המבכרת שהפילה שליא ישליכנה לכלבים כדמפרש התם משום לג) דנסמוך מיעוטא דבהמה למחלה דנקבות הכא שאני כדמפרש בגמרא כדי לפרסמה שנפטרה מן הבכורה ומה שאינו דוחק בגמרא לומר כן אלא משום דרבי חייא דקאמר וכי מאחר דאינה מטמאה לא במגע ולא במשא אמאי תקבר ומשני כדי לפרסמה כו' בלאו הכי לג) צריך היה טעם דפרסום אלא לה) אדאמר ר' חייא לא ניחא ליה כל כך שתקבר מטעם פרסום כיון דאמר' לו) יודע שילדה דבר הקדוש לא בעיא קבורה משום דבטולי ביציאתו יח) : **גמ'** **אינה מטמאה** יט) **במגע ובמשא** . כגבילה השתא ס"ד משום דלא חייסינן שמא ולד כ) נימוח (נ) *) אמאי תקבר

ומתניא . בגיחותא : **וסרי סוף** . כלומר ובדבר זה יש לו דין בכור : **מה בכור קדוש לפני זמנו** . שהרי הקדשתו מרחם : **אף מעשר קדוש לפני זמנו** . דמחוסר זמן נכנס לדיר : **נילף מקדשים** . מקדמים שאין יכול להקדישן מחוסר זמן שאין קדושה חלה עליהן כדאמרינן בתורת כהנים ומיום השמיני והלאה יולה לקרבן אשה לה' אין לי אלא לאשה מנין אף להקדש תלמוד לומר לקרבן: **שכן גואל מום תמורת אכילה** . בכור ומעשר אין נפדין דבכור נאמר (במדבר יח) לא תפדה ובמעשר (ויקרא כז) לא יגאל אבל קדשים נפדין *במומן (ח) וקדושין במומן קדושה גמורה מה שאין כן בקדשים כדאמרינן בפירקין דלעיל (דף יד.) כל הקדשים שקדם מום קבוע להקדשן כו' חוץ מבכור ומעשר ובכור ומעשר אין תמורתן קריבה דכתיב לא תפדה קדש הם את דמם תזרוק וגו' ותמורתן הן קריבין ואין תמורתן קריבה במסכת תמורה בפרק אלו קדשים (דף כא.) אבל שאר קדשים תמורתן קריבה כדאמרינן בפרק אלו קדשים (ל' יד:) רק קדשיך אלו התמורות : **אכילה** . בכור ומעשר נאכלין במומן זה לישראל וזה לכהן אבל קדשים שנפל בהן מום נפדין : **פשוט זכר קדוש במתנות** . מעשר וקדשים נוהגין בפשוט ואינם צריכין להיות זכרים וצריכים להקדישם בדיים ואינם ממתנות כהונה ט) *ומעשר ונאכלים נאכלין לבעלים כדמפרש בפרק מעשר בהמה (לקמן דף מו.) דמעשר ו) הוי שלמים אבל בכור לאו פשוט הוא ואינו נוהג אלא בזכרים ואין צריך להקדישו דמרחם קדוש וממתנות כהונה הוא : **מעברה מעברה** . והעברת כל פטר רחם הזכרים כל אשר יעבור תחת השבט : ז) **אלו חיותא** . בעלי רחמה וגימוק העובר : **בעבועי** ח) **דמא** . פולטת אבעבועות של דם : **לחרלוהו לחכם** . לידע אם עובר היה ותיפטר מן הבכורה : **מרבעים יום** . דהמפלת ט) יום מרבעים צריכה ליטבל ימי טומאה *וטהור בלילה מהכא מיא בעלמא הוא : **בבהמה בכמה** . י) שהתה משקבלה זכר עד הטיוטא דנימא ולד הוא ומיפטרא מן הבכורה : **לאו היינו דזעירי** . יא) דסד"א דהכי אמר דשלשים יום יב) *שהוה הולד להבראות ובזיום ל"ל גימוק ויולא (והכי קאמר זעירי אין טיוטא מעכב בלידה יג) שאינה מתעברת ולד אחר פחות משלשים יום) : **לקבל איתמר** . יד) מהפילה את עובר לחשון אינה מקבלת זכר עד שלשים יום אבל בימי ילדת הולד לא חייני : **מצינו לוקח מן הנעובד כוכבים** . מה דינו כתתיו מתיתין : **אישתבוחי משתבח ליה** . המוכר אומר קחנה שבכר ביכרה טו) ואין צריך עוד ליתן ולהה לכהן : **ספק** . ואלו לא אשתבח מוכר בהכי דסבר לשחיטה בעי לה : **אם לא הודיעו** . בארבעה פרקים בשנה מוכר שמכר פרה לשחוט וכו ביום מכר בנה לאחר לשחוט לריך להודיעו אמה מכרתי (ג) לשחוט ואם לא הודיעו הולך לוקח ושוחט לבן ואינו לריך לחזור ולשאל אם היום נשחטה האם : **הכא במוכר תליא** טז) **רחמנא** . שלריך להודיעו כדאמרינן בשחיטת חולין (דף פג:) יום אחד יום המיוחד לטעון כרוז הייטו יום המיוחד לארבעה פרקים בשנה מיוחדין לכך יז) שיטעון מוכר להכריז אמה מכרתי לשחוט : **הכא בלוקח תליא מילתא** . דכתיב (דברים טו) בבקרך ובלאנך דמי שבהמה שלו עליו להפרים בכורותיו : **מתני'** **סרי זו תקבר** . דאמורה בהגאה דשמא ולד זכר היה שנימוק ונקדם בבכורה כלומר כשהפילה לידע אם נפטרה מבכורה : אין טינוף פחות מל' יום . ומשמע דהיינו יצירת הולד : **ההיא**

מתורה יט: לקמן מו. מ:

מום דקדישן במומן ל"ק

[בכל"ש אינה רב]

[נדה ל. ע"ש]

[לעיל כ.]

דמעשר ל"ק

מולין סט.

נדה מ:

[שם]

ומטהרה ובלילה ל"ק

[שוטה]

הגהות הב"ח

(ח) רש"י ד"ה שכן גואל וכו' אבל קדשים נפדין במומן בכור ומעשר קדושין במומן: (כ) ד"ה אם לא וכו' אמה מכרתי כיום לאחוט : (ג) ד"ה איינה מטמאה וכו' נימוק ולהכי פריך אמאי תקבר :

שיטה מקובצת

ה) להתעשר והרי הוא בבכור-עי' בתוס' וכחתים דף קיד ע"ב : ו) שכן פשוט זכר קדוש בבמתנות אלא ר"ש : ז) אמר רב כדאמרי רעוותא דצלתא עצר חיותא : ד) תקבר . עיין בתוס' לקמן דף לב ע"ב : ט) כדאמר דמעשר ושלמים : ו) דמעשר בהמה הוי : ז) עצר חיותא : ח) בעבועי דדמא פולמת : ט) דהמפלת לאור ארבעים כו' : ש ו מ א ה ופהרה בציר מהכי : י) בבמה כמה שהתה : יא) דזעירי דס"ד דהכי אות א' נמחק : יב) יום שהה הולד : יג) בלידה אחרינא שאינה : יד) אחמר משהתחילה לטנף אינה כו' והשאר נמחק : טו) ביכרה ולא תסתכן בלידה עוד אבל עובד כוכבים א"נ אמר ליה הכי אין בדבריו כלום ס"ד ומה"ד בכור ספק ויאכלנו במומו דשמא בכרה והאי-תיבות ואין צריך עוד ליתן ולדה לכהן ל"ש : טו) אלא מילתא שצריך: יז) לכך בשעון המוכר להכריז : יח) ביציאתו . ואי קשיא הא תנן סתמא המבכרת שהפילה שליא ישליכנה לכלבים ומשנת דאב"י קב ונקי תריץ הכי היינו טעמא כדילפרסמה לכל אבל דתם אין לפרסם דכ"ע ידעי דפטורה הואיל ושליא הפילה דשליא כולד לפטור דאין שליא בלא ולד ופעמא דמותרת בהנאה ולא בעי קבורה מפרש התם : יט) מטמאה החדרה בטנע : כ) ולד היה שנימוק ופרכינן אמאי : כא) ויש מהן שילדו : כב) ואח"כ אומר שם כאן: כג) תפלאנה משמע דאינה : כד) ובשמעתין היא פלוגתא : כה) קדשים כדתנינא בתחורה בפ' אלו קדשים משום : כו) הא בכלל גואל : כז) באיפליז ואין נמכרין באיפליז ואין נשקלין בלישרא : כח) העברה נמור : כט) בפ"ק נבי נדמה שיש : ל) קידוש דכל אשר יעבור ויעבריהו איירי בתפיסת קדושה . לשון הראש"ש ול: לא) הבכורה אבל עובד כוכבים לא דאינו יודע מזה הדבר כלום . לשון הראש"ש ול: לב) ועובר על לפני עור : לג) משום קושיא דנסמוך : לד) הכי נמי צריך היה לטעם : לה) אלא דאדאמר רבי חייא : לו) דאפילו ידוע שילדה : לז) כדאמרי' בפ"ק נבי נדמה כ"ל : לח) בגמ' ל"ל : לט) בגמ' ל"ל : מ) בגמ' ל"ל : מא) בגמ' ל"ל : מב) בגמ' ל"ל : מג) בגמ' ל"ל : מד) בגמ' ל"ל : מה) בגמ' ל"ל : מו) בגמ' ל"ל : מז) בגמ' ל"ל : מח) בגמ' ל"ל : מט) בגמ' ל"ל : נ) בגמ' ל"ל : נא) בגמ' ל"ל : נב) בגמ' ל"ל : נג) בגמ' ל"ל : נד) בגמ' ל"ל : נה) בגמ' ל"ל : נו) בגמ' ל"ל : נז) בגמ' ל"ל : נח) בגמ' ל"ל : נ

ומשני כדי לפרסמה. לאם שפטורה מן הבכורה דמדקבריון לחדרה מחזקינן ליה כולד : וקפריך כיון דפטרת ליה מבכורה למימרא דולד מעליא הוא ואמאי ליכה מטמאה : **ביטול ברוב.** להכי ליכה מטמאה שבטל הבשר ברוב דם (פ) וגבוטים שיולאין עמו : **נגעו בה.** הא דאמרן דלא מטמא במגע משום ביטול ברוב : **השליא בבית.** שהפילה האשה שליא ואין ולד ניכר ו) בה : **הבית טמא.** כדקתני טעמא דאין שליא בלא ולד אלא שימוק ואטע"כ ז) מטמא : **רבי שמעון אומר** ח) **טולד נימוק.** ומוקמינן התם דטעמא דר' שמעון דאמר הבית טהור משום ביטול ברוב נגעו בה במסכת נדה בפרק המפלת ט) (דף כז.) (ג) : **פתיחת הקבר.** אשה שמת עוברה במעיה ויושבה על המשבר ונפתח קבר הרחם בבית זה ולא יצא הולד **והוציאוה** לבית אחר טמא הבית הראשון כאילו מולד שם *דטומאה בוקעת י) והוא הדין פתיחת הקבר אינו לנפלים אלא לגפל שהעגיל ראשו כבר שעבר ראשו : יא) **פיקה של אמר.** למושי"ל : **רבי פרש.** לגריך פיקה של שתי שקטנה לו פיקה של ערב שגדולה : **אמר ליה מנין.** דפליגי בה : **משיפוי.** ר"ל בר לדוק פליג אתנא קמא ואמר אע"ג שלא העגילו ראשו כפיקה יש פתיחת הקבר משיפתח רחמה כל כך שיראו בתוך רחמה טפיפות : **כפרדס זו שכורעת לטיל מים.** וכורעת יותר מבהמה וחיה ומתוך כריעה נפתח רחמה מאד ונראין קמטים ברחם : **פיקה מתוך פיקה.** והייתו טפיפות תרי זימני פיפי הייתו פיקה יב) : **ואין לי לפרש.** איני יודע לפרש : **של אשה.** (ג) דין להיות לה פתיחת הקבר יג) : **של בהמה.** שלא תהא כטומאה בלועה לטומאת מגע יד) משום נבילה של נפל אם הוציאו הרועה יד ונגע בו להוציאו מן הרחם : **כשל ערב.** משהעגיל ראשו כפיקה של ערב ואין לאו (ד) טמא בלועה היא ולא מטמא כדתנן בהמה שמת עוברה בתוך מעיה והוציאו הרועה את ידו ונגע בו טהור בפרק בהמה המקשה (חולין דף ע:) : **גוש.** עפר שיעורו לטמא באהל ולשרוף עליו תרומה וקדשים : **כפיקה גדולה של סקאין.** מרלופין מו) סקאין גדולים של גמי וכשטוענין אותן חותמין אותן : **וישנו בלד העליון של מגופה חביה שלחמית.** כלומר שישנו לאותו חותם בלד העליון של כיסוי שטוסין לחביות ומטמאין אותו ולא דק לגיר נאו בר קבולי טומאה הוא אלא שהוא זהו גיעור דמקמי הכי בטל הגיר מן המים טומאת משקין מחמת רוב גיר ונעשו שהמים גיעורו לכמו שהן תחלה קודם שנתערבו בגיר : **יתיב.** רב דימי וקאמר להא שמעתא כו'. הקשה הרב רבי אפרים הכהא איתא ליה לרב דימי דאפילו טהרה עוברת טומאה ובפ' בתרא דע"ז (דף עב.) איתא ליה דאפי' איסור אין עובר דקאמר המעבירה יין ומלטרפין יחד ורבין על הגיר ומטמאין אותו : **מלא מין אם מינו וגיעור.** מחורת ביטול ומוזר מז) לטומאה : **נהמי שמעתא.** דרבי ירמיה : למאה

רבי אליעזר ורבי שמעון אמרו דבר אחד. אע"ג דרבנן יז) מודו לר' שמעון דבטל כשהגיאוהו בספל לבית החיצון כדאמר בנדה פ' המפלת (דף כז.) מ"מ לא אשכח אמרו דבר אחד אלא מר' אליעזר בן יעקב ור' שמעון דלשמיסם בטל בתחלת ליה יח) ואע"ג דמילתא דר' אליעזר בן יעקב לא דייקה כלל דבטל אלא דרבי חייא הוא דקאמר הכי י"ל דתני ר' חייא דקאמר הייגו שהיה שונה בו במילתיה דרבי אליעזר בן יעקב דאיתה מטמאה במגע ולא במשא והכי איתא בהדיא בתוספתא : **עד** שיעגילו ראשו כפיקה. הא דתנן בפ' המקשה (חולין ד' ע:) בהמה שמת עוברה במעיה והוציאו הרועה ידו יט) טהור כשלא העגיל כפיקה וכן לידך דקתני התם *אשה שמת ולדה במעיה ופשטה חייה כו' האשה טהורה עד שיעגיל הולד ומשמע בגמ' דטהורה משום דהויא טומאה בלועה והיה מטמאה שמת יוציא ולד ראשו חוץ לפרוזדור ולאו אדעתה כשלא העגיל ראשו כפיקה נמי לייני לאין לומר דלעולם הוי כ) כפיקה וקודם פתיחת הקבר דהא לא מטמא אלא נזירה שמת יוציא ראשו חוץ לפרוזדור ממשע דקודם לכן טהורה אע"ג דפתיחת הקבר הוא קודם לכן הא ביציאת ראשו חוץ לפרוזדור הוי ליעוד לגמרי : **בצד** העליון של מגופה החביה . יש באותה מגופה כעין בית יד שטוסין כא) לאוחזה והוא עגול כעין אותה שקורין פיל מיי"ל בלע"ז : **הנך** מיעוטא דמיא בטילן להו ברובא . ואלא דמי לשאר איסורין כב) שהוא בטוחן טעם דלא אתמר טעם כעיקר לענין טומאה וכן בגילה בטילה בשהותה לענין טומאה אפי' חזר ונתבטל הכל ביחד: **בטילי** להו ברובא.ואפי' היו מחלה על מחלה מ"מ מטעם דלא בטל סלקא להו השקה : **אבל** לקדירה לא מלא מין את מינו ויעור . לא דמי כג) להא דתמרינן בפרק גיד הנשה (חולין דף ק: ושם) ובפרק הקומץ רבה (מנחות דף טו.) ובפ' בתרא דע"ז (דף עב.) סלק את מינו כמי שאינו ושאינו מינו רבה עליו ומבטלו דהשם אין מינו נאסר אלא מכח האיסור שנתערב כד) ואי אפשר להכדילו ובכ"מ שישנו היתר הוא לפיכך שייך לומר סלק אבל היכא דמינו עצמו מטמא מחמת מגע מים הטמאים אין שייך לומר בו סלק : **וניעור.** פירש הקונט' שהמים הה) חוזרים ורבים על הגיר ומטמאין אותו ולא דק לגיר נאו בר קבולי טומאה הוא אלא זהו גיעור דמקמי הכי בטל הגיר מן המים טומאת משקין מחמת רוב גיר ונעשו שהמים גיעורו לכמו שהן תחלה קודם שנתערבו בגיר : **יתיב** רב דימי וקאמר להא שמעתא כו'. הקשה הרב רבי אפרים הכהא איתא ליה לרב דימי דאפילו טהרה עוברת טומאה ובפ' בתרא דע"ז (דף עב.) איתא ליה דאפי' איסור אין עובר דקאמר המעבירה יין ומלטרפין יחד ורבין על הגיר ומטמאין אותו : **מלא מין אם מינו וגיעור.** מחורת ביטול ומוזר מז) לטומאה : **נהמי שמעתא.** דרבי ירמיה : למאה

כדי לפרסמה "שנפטרה מן הבכורה למימרא דולד מעליא הוא ואמאי אין מטמא לא במגע ולא במשא אמר רבי יוחנן משום ביטול ברוב נגעו בה ואזדא רבי יוחנן לטעמיה דאמר ר' יוחנן רבי אליעזר בן יעקב ורבי שמעון אמרו דבר אחד רבי אליעזר בן יעקב הא דאמרן ר' שמעון מאי היא דתנן *השליא [2]בבית הבית טמא לא שהשליא ולד אלא [3]שאין שליא בלא ולד רבי שמעון אומר [6] ולד נימוק עד שלא יצא : תנן התם *[4]אין לנפלים פתיחת הקבר עד שיעגילו ראש כפיקה מאי כפיקה אמר רב הונא כפיקה של צמר אמר ליה חייא בר רב לרב הונא רבי פרישׁ של שתי או של ערב אמר ליה תניא *פיקה של שתי דברי רבי מאיר רבי [5]יהודה אומר של ערב רבי אליעזר ברבי צדוק אומר משיראו טפיפות מאי טפיפות אמר רב יהודה אמר שמואל משום ר' אליעזר ברבי צדוק כך היו מפרשין בירושלים כפרידה [6] שכורעת להטיל מימיה ונראית פיקה מתוך פיקה: אמר רב הונא שמעתי שתי פיקות אחת של שתי ואחת של ערב ואין לי לפרש כי אתא רב דימי אמר רבי יוחנן שלש פיקות שמעתי אחת של שתי ואחת של ערב ואחת [7] של פיקה גדולה של סקאין ואין לי לפרש כי אתא רבין פירשה משמיה דרבי יוחנן של אשה כשל שתי של בהמה כשל ערב פיקה גדולה של סקאין *כדתנן [8]גוש הבא מבית הפרס מארץ העמים שיעורו כפיקה גדולה של סקאין שהוא כחותם המרצופין וישנו בצד העליון של מגופת החבית הלחמית אמר ריש לקיש משום רבי יהודה נשיאה [9]הלוקח ציר מעם הארץ משיקו במים וטהור ד) ממה נפשך אי מיא רובא נינהו כיון דעביד להו השקה טהרי להו ואי רובא ציר נינהו ה) ציר לא בר קבולי טומאה הוא מאי איכא משום הנך מיעוטא דמיא הנך בטלו להו ברובא אמר רבי ירמיה לא שנו אלא לטבול בהן פיתו אבל לקדירה לא *מצא מין את מינו *וניעור יתיב רב דימי וקאמר להא שמעתא אמר ליה אביי וכי טומאה שבטלה חזרה וניעורה א"ל ואת לא תסברא *והתנן סאה תרומה טמאה שנפלה

יח א מיי' פ"ד מסל' בכורות הל"ב טוש"ע יו"ד סימן שנו סעיף ז :

יט ב מיי' פכ"ה מסל' טומאת מת הל"י :

כ ג מיי' פ"י מסל' איסורי ביאה הל"ד :

כא ד מיי' פכ"ה מסל' טומאת מת הל"ע :

כב ה מיי' פי"ל מסל' טומאת מת הל"ע :

כג ו מיי' פע"ז מסל' טומאת אוכלין הל"ה :

[דף עא.]

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ביטול ברוב וכו' דם וגנינים כ"כ ג' מעכה פ' יש בכור דף מז : (ב) ד"ה ר' שמעון וכו' המפלת הס"ד ולמ"כ מ"ה אין לנפלים פתיחת הקבר וכו' וה"ה פתיחת הקבר וקאמר דפתיחת אינו לנפלים וכו' כבר לומר שעב ראשו : (ג) ד"ה אל אשה להיות לה דין פתיחת : (ד) ד"ה כשל ערב וכו' טומאה בלועה :

שיטה מקובצת

א) אומר ניטוק הולד עד : ב) כפרדה זו שכורעת : ג) תיבת של נמחק : ד) ושהור מאי טעמא טמא נפשך אי רובא מיא נינהו:ה)נינהו ולא קא נגע השקה במיא ציר : ו) ניכר בו הס"ד : ז) ואעפ"כ הבית טמא דשמא לא נימק עד שיצא וקודם שבטל טמא את הבית הס"ד : ח) אומר ניטק הולד עד שלא יצא . ומוקמינן : ט) המפלת . ואע"ג דלרבנן נמי אית להו בטל ברוב כדקתני התם אי אתם מודים שאם הוציאו את הבית לבית החיצון שבית החיצון טהור מיהו ראב"י ור"ש אמרו דבר אחד דאע"ג דלא הזיזוהו ממקומו אסורו בטל ועד שלא יצא בטו כן כדתני ר' חייא בראב"י אינה מטמא לא במגע ולא במשא: י)בוקעת ויוצאה וההיא פתיחת תיבות ורוא הדין נמחק : יא) מה"ד כפיקה של : יב) הייגו פיקה פיקה : יג) הקבר כשל שתי הס"ד ומה"ד של בהמה הס"ד : יד) דרבנן נמי הס"ד : טו) ותוור ומטמא מהרי : יח) לידה בלא שום מעשה דאע"ג דלא הויא (הן) [בהן] ס"ם סבר בטל ברוב אבל רבנן לא מבירי ליה ביטל ברוב אלא ע"י מעשה שהוציאו לבית החיצון ומש"ה לא מייתי להו ואע"ג : יט) ידו כו' טהור כשלא העגיל ראשו: כ) הוי כשהעגיל כפיקה : כא) שעושין כדי לאוחזה כו' שקורין פימיל אות ל' נמחק : כב) איסורין שהן בנותן טעם דלא אתרבי טעם כעיקר : כג) לא דמי . עיין בתו' דף כב ע"ב : כד) שנתערב בו ואי : כה) שהמים רבו חוזרים

[עירובין ט. ע"ז עג.]

[בע"ז עג. הקריך רש"י בגיאור מלה זו]

תרומות פ"ה מ"ב ע"ש

רבינו גרשום

חיישינן דאית בה לגמרי ולד . משום הכי תקבר כדי לפרסמה שנפטרה מן הבכורה : ובין דפטורה מן הבכורה א"כ מחזקינן בולד אמאי אינה מטמאה: משום בטול ברוב נגעו בה . ודאי יש בה צורת ולד ומה משם אינה מטמאה לפי שמתבטלת ברוב דם : השליא בבית . שהפילה שליא בלבד

בבית : ולד נימוק עד שלא יצא . דבטל הוא ברוב דם וגנינים ומים שבשליא ופחוד הבית : אין לנפלים פתיחת קבר.כיון שנפתח ח) דולד שכלו לו חדשיו ומת במעי אמו כגון שיושבת האשה על המשבר הייגו פתיחת קבר כיון שנפתח הקבר אימת דמאהיל על הבית בפותח מפח באותה שעה הבית מטא ואע"פ שלא נולד כולו אע"כ מחזקינן בולד אבל נפלים שלא כלי חדשיו אין להן פתיחת קבר למטא את הבית עד שיהא ראשו ענול כפיקה כלומר שההא נמורה צורתו ופרצוף פניו ושיהא ראשו גדול כפקעיות של צמר . ואית דפרשי כפיקה כאבן שהנשים מתחילות לכרוך עליה את הסיסין : פיקה גדולה: פקעיות גדולות: סקאין . שחופי השק הן עבין : גוש הבא . מקרקע של בית הפרס:המארץ העמים.בבית הפרס דמי (כיון) שיעורו כפיקה גדולה(חרישנן) שמא יש (בו)(באיתו)עפר עצם כשעורה: וישנו.אותו שיעור:בצד העליון של מגופת חבית. הקצר של מעלה הוא כפיקה גדולה:הלחמית שעושין בבית לחם . מקום הוא : כיון דעבדו להו השקה טהור מטה שנמטא בידי עם הארץ : ציר לאו בר קבולי טומאה . דזיעה בעלמא הוא : מאי איכא . לפיחש : אי משום הנך מיעוטא דמיא דאית ביה דבעי השקה ולא מועיל להו דמיעוטא הוא ועביד להו מיא לציר ואיתיו ליה טומאה ליכא למימר דהנך מיא בטיל להו ברובא . ולא יכלי לאיתויי להו טומאה : לא שנו . לבטלי להו ברובא אלא אם רוצה לטבל בהן באותו ציר : אבל לקדירה . שאם רוצה ליתן הציר בקדירה לא בטלי מיעוטא דמיא לגבי ציר : דמצא מין את מינו ונעור.כלומר מיעוטא המים שבקדירה ונתחברו ונעשו רוב וניעור מחורת ביטול.האי ניעור הוא כמו נמחלק: ורקאמר

ח) נראה דל"ל כיון שנפתח הקבר והולד כבר כלו לו מדשין וכו' .